

'Zeg het geheime woord en win honderd dollar. George, wie zijn onze eerste deelnemers? George, ben je daar? George...?'

GROUCHO MARX
You Bet Your Life

Een oude blauwe Ford kwam die morgen tot stilstand voor het bewaakte parkeerterrein. Hij zag eruit als een kleine, vermoeide hond die een eind heeft gedraafd. Een van de bewakers, een jonge man zonder gezichtsuitdrukking, gekleed in kaki uniform en met een Sam Browne-riem om, vroeg naar het blauwe plastic identiteitskaartje. De jongen op de achterbank gaf het aan zijn moeder, die het weer aan de bewaker overhandigde. De bewaker nam het mee naar een computerterminal die niet op zijn plaats leek in de landelijke stilte. De terminal at het kaartje op en het volgende moment verscheen op zijn scherm:

GARRATY RAYMOND DAVIS
RD I POWNAL MALNE
ANDROSGGOGGIN COUNTY
ID NUMMER 49-801-89
OK-OK-OK

De informatie verdween weer toen de bewaker op een andere knop drukte; opnieuw was het scherm glad, groen en leeg. Hij wuifde ten teken dat ze door konden rijden.

'Krijgen we het kaartje niet terug?' vroeg mevrouw Garraty. 'Geven ze...'

'Nee, mam,' zei Ray geduldig.

'Nou, ik vind het maar niks,' zei ze en ze reed verder naar een lege parkeerplaats. Dat had ze al gezegd vanaf het moment dat ze om twee uur die ochtend in het donker waren vertrokken. Of liever gezegd: gejammerd.

'Maak je geen zorgen,' zei hij, zonder zichzelf te horen. Hij had het druk met rondkijken en met zijn eigen gemengde gevoelens van verwachting en angst. Nog voordat de motor een laatste

astmatische kuch had laten horen was hij de auto al uit. Een lange, goedgebouwde jongen met een verschoten legerjasje aan tegen de kou van een vroege lenteochtend om acht uur.

Zijn moeder was ook lang, maar te mager. Ze had vrijwel geen borsten, alleen een paar symbolische knobbeltjes. Haar ogen stonden onrustig en onzeker, op de een of andere manier geschokt. Haar gezicht zag er ongezonder uit. Haar muisgrijze haar zat slordig, ondanks de vele speldjes die het op zijn plaats behoorden te houden. Haar jurk slobberde om haar lichaam, alsof ze kortgeleden heel wat kilo's was kwijtgeraakt.

'Ray,' zei ze met die fluisterende, samenzweerderige stem waarvoor hij bang was geworden. 'Ray, luister...'

Hij boog zijn hoofd en deed alsof hij zijn shirt in zijn broek stopte. Een van de bewakers zat uit een blikje zijn rantsoen op te eten, terwijl hij een stripverhaal las. Garraty keek naar de etende en lezende man en dacht voor de tienduizendste keer: het is allemaal *echt!* En nu kreeg die gedachte eindelijk enige betekenis.

'Je kunt nog altijd van gedachten veranderen...'

De gevoelens van angst en spanning werden iets sterker. 'Nee, dat kan niet meer,' zei hij. 'Gisteren was de laatste dag dat ik me nog kon terugtrekken.'

Nog steeds met die lage, samenzweerderige stem waaraan hij zo'n hekel had vervolgdde zijn moeder: 'Ze zouden het begrijpen, dat weet ik zeker. De majoor...'

'De majoor zou...' begon Garraty en hij zag zijn moeder hui-
veren. 'Je weet wat de majoor zou doen, mam.'

Een andere auto had het kleine ritueel bij de poort voltooid en stond nu geparkeerd.

Er stapte een jongen met donker haar uit. Zijn ouders kwamen achter hem aan en even stonden ze met z'n drieën te overleggen, als bezorgde honkbalspelers. Net als een aantal van de andere jongens had hij een lichtgewicht rugzak bij zich. Garraty vroeg zich af of het niet een beetje stom van hem was geweest er zelf niet een mee te nemen.

'Je bent niet van plan van gedachten te veranderen?'

Het was schuld, schuld vermomd als bezorgdheid. Hoewel Ray

Garraty pas zestien was, wist hij wel wat schuld betekende. Zijn moeder had het gevoel dat ze te veel was opgedroogd, te moe was geweest of misschien te veel in beslag genomen door oud zeer om dat krankzinnige idee van haar zoon een halt toe te roepen toen dat nog kon. Om er een eind aan te maken voordat het omslachtige, gevoelloze staatsapparaat met zijn bewakers in kaki uniformen en computerterminals deze kwestie had overgenomen, hem sterker aan zich bindend met iedere dag die voorbereiding, tot gisteren het deksel met een definitieve klap was gesloten.

Hij legde een hand op haar schouder. ‘Mam, dit was mijn idee. Ik weet dat het niet het jouwe was. Ik...’ Hij keek om zich heen. Niemand besteedde ook maar enige aandacht aan hen. ‘Ik hou van je, maar dit is hoe dan ook het beste.’

‘Dat is het niet,’ zei ze, nu op het randje van een huilbui. ‘Ray, dat is het niet. Als je vader hier was, zou hij een eind maken aan...’

‘Maar die is hier niet, hè?’ Hij was wreed, in de hoop zo haar tranen te kunnen tegenhouden. Stel dat ze haar moesten wegslepen? Hij had gehoord dat dat weleens was gebeurd. Die gedachte deed hem huiveren. Iets vriendelijker nu zei hij: ‘Laat nu maar, mam. Oké?’ Hij forceerde een lichte grijns. ‘Oké,’ antwoordde hij namens haar.

Haar kin trilde nog altijd, maar ze knikte. Het was niet oké, maar het was toch al te laat. Niemand kon er nog iets aan doen. Een licht briesje zuchtte door de pijnbomen. De lucht was helderblauw. De weg lag recht voor hem, evenals het stenen paaltje dat de grens markeerde tussen Amerika en Canada. Plotse ling won verwachting het van angst en wilde hij dat het spektakel zou beginnen.

‘Ik heb wat voor je gebakken. Je kunt ze toch wel meenemen? Ze zijn toch niet zwaar?’ Snel gaf ze hem een paar koekjes die waren verpakt in aluminiumfolie.

‘Ja.’ Hij pakte ze van haar aan en omhelsde haar toen onhandig, in een poging haar te geven waar ze behoefte aan had. Hij gaf haar een kus op haar wang. Haar huid voelde aan als oude zijde. Even had hij zelf kunnen huilen. Toen dacht hij aan het

glimlachende, besnorde gezicht van de majoor en deed een stap naar achteren. Hij stopte de koekjes in de zak van zijn legerjasje. ‘Tot ziens, mam.’

‘Tot ziens, Ray. En wees een brave jongen.’

Ze bleef daar nog even staan en hij had het gevoel dat ze erg licht was, alsof zelfs het lichte briesje van die ochtend haar zou kunnen meenemen, als de pluïsjes van een paardenbloem. Toen stapte ze weer in en startte de motor. Garraty bleef staan waar hij stond. Ze stak haar hand op en zwaaide. De tranen stroomden nu over haar wangen. Hij kon ze zien. Hij zwaaide terug, en toen ze wegreed, stond hij daar met zijn armen langs zijn lichaam, zich ervan bewust hoe goed en dapper en alleen hij er waarschijnlijk uitzag. Maar toen de auto het hek was doorgereeden, voelde hij zich weer verloren en was hij opnieuw een zestienjarige jongen, alleen in een vreemde omgeving.

Hij draaide zich om naar de weg. De andere jongen, die met het zwarte haar, keek toe hoe zijn ouders wegreden. Hij had een lelijk litteken op zijn wang. Garraty liep op hem af en begroette hem.

De donkerharige jongen keek hem even aan. ‘Hallo!’

‘Ik ben Ray Garraty,’ zei hij en hij voelde zich een beetje voor joker staan.

‘Ik ben Peter McVries.’

‘Klaar voor de start?’ vroeg Garraty.

McVries haalde zijn schouders op. ‘Ik voel me zenuwachtig. Dat is het ergste.’

Garraty knikte.

Samen liepen ze naar de weg en het grenspaaltje. Achter hen reden andere auto’s het hek weer door. Een vrouw begon opeens te schreeuwen. Onbewust gingen Garraty en McVries wat dichtert naast elkaar lopen. Geen van beiden keek om. Voor hen lag de weg, breed en zwart.

‘Dat wegdek zal vanmiddag om een uur of twaalf wel heel erg warm zijn,’ zei McVries opeens. ‘Ik denk dat ik maar op de verharde berm ga lopen.’

Garraty knikte. McVries keek hem nadenkend aan. ‘Hoeveel weeg jij?’

‘Zesenzeventig kilo.’

‘Ik negenenzeventig. Ze zeggen dat de zwaardere jongens sneller moe worden, maar ik heb een behoorlijke conditie.’

In Garraty’s ogen had Peter McVries meer dan dat: hij zag er ontzettend fit uit. Hij vroeg zich af wie die *zij* waren die zeiden dat de zwaardere jongens sneller moe werden. Bijna had hij het gevraagd, maar hij besloot het toen toch maar niet te doen. De marathon was een van die dingen die waren gebaseerd op apocriefe verhalen, talismannen en legendes.

McVries zette zich neer in de schaduw, bij een paar andere jongens in de buurt, en even later ging Garraty naast hem zitten. McVries leek totaal geen aandacht meer aan hem te besteden. Garraty keek op zijn horloge. Het was vijf voor acht. Nog vijftientwintig minuten. Gevoelens van ongeduld en verwachting kwamen terug en hij deed zijn best die te onderdrukken door zichzelf te zeggen dat hij moest genieten van het zitten zolang dat nog kon.

Alle jongens waren gaan zitten. Ze zaten in groepjes en ze zaten alleen. Een van hen was op de laagste tak van een pijnboom geklommen vanwaar hij de weg kon overzien. Hij at iets dat eruitzag als een boterham met jam. De jongen was mager en blond, hij droeg een paarse broek met een blauwkatoenen shirtje onder een oude groene trui met gaten bij de ellebogen. Garraty vroeg zich af of de magere jongens het zouden kunnen volhouden of snel zouden zijn opgebrand.

De jongens waar hij en McVries naast zaten, praatten wat met elkaar.

‘Ik ga me niet haasten,’ zei een van hen. ‘Waarom zou ik dat doen? Wat maakt het uit als ik een waarschuwing krijg? Dan pas je je domweg aan. Aanpassen is hier het wachtwoord. Onthoud waar je dat woord voor het eerst hebt gehoord.’

Hij keek om zich heen en ontdekte Garraty en McVries.

‘Nog meer lammeren die naar de slachtbank worden geleid. Ik heet Hank Olson. Lopen is mijn sport.’ Hij zei het zonder een spoor van een glimlach.

Garraty zei wie hij was. McVries ook, op een afwezige manier, nog altijd naar de weg kijkend.

‘Ik ben Art Baker,’ zei de ander rustig. Hij sprak met een heel licht zuidelijk accent.

De vier jongens gaven elkaar een hand.

Even bleef het stil en toen zei McVries: ‘Een beetje griezelig, hè?’ Ze knikten allemaal, met uitzondering van Hank Olson die zijn schouders ophaalde en grinnikte. Garraty keek toe hoe de jongen in de pijnboom zijn boterham opat, een bal maakte van het papier waarin die verpakt was geweest en hem naar de zachte berm van de weg gooide. Die zal snel zijn opgebrand, concludeerde hij. Meteen voelde hij zich een beetje beter.

‘Zie je die plek daar bij die grenspaal?’ zei Olson opeens.

Ze keken er allemaal naar. Het briesje zorgde voor bewegende schaduwen op de weg. Garraty wist niet of hij iets zag of niet.

‘Die is van de marathon van twee jaar geleden,’ zei Olson met grimmige voldoening. ‘Die knul was zo bang dat hij om negen uur geen poot kon verzetten.’

Zwijgend dachten ze na over dat afschuwelijke feit.

‘Kon zich domweg niet bewegen. Hij kreeg de bekende drie waarschuwingen en om vijf over negen was het met hem gebeurd. Daar, bij het startpunt.’

Garraty vroeg zich af of hij soms ook geen poot zou kunnen verzetten. Hij dacht niet dat het zou gebeuren, maar dat wist je pas zeker als het moment daar was, en het was een vreselijke gedachte. Hij vroeg zich af waarom Hank Olson over dit afschuwelijke onderwerp begonnen was.

Plotseling ging Art Baker rechtop zitten. ‘Daar komt hij.’

Een grijsbruine jeep reed naar het stenen grenspaalje en kwam daar tot stilstand. De jeep werd gevolgd door een vreemd voertuig op rupsbanden, dat veel langzamer vooruitkwam. Aan de voorkant en de achterkant van het halve-rupsvoertuig zaten kleine radarapparaten. Op het bovendeck zaten twee soldaten en Garraty voelde zijn maag kortstondig van angst verkrampen toen hij naar hen keek. Ze hadden karabijnen van een zwaar kaliber bij zich.

Sommige jongens stonden op, maar Garraty deed dat niet. Olson en Baker kwamen evenmin overeind en McVries keek even en leek toen weer geheel in zijn eigen gedachten verzonken te

zijn. De magere jongen in de pijnboom liet zijn benen doelloos bungelen.

De majoor stapte uit de jeep. Hij was een lange man met een kaarsrechte rug en een door de woestijn diep gebruinde huid die goed paste bij zijn eenvoudige kaki uniform. Aan zijn Sam Browne-riem hing een pistool en hij had een reflecterende zonnebril op. Het gerucht ging dat de ogen van de majoor uitzonderlijk lichtgevoelig waren, en hij vertoonde zich nooit in het openbaar zonder die zonnebril.

‘Ga zitten, jongens,’ zei hij. ‘Denk aan advies nummer dertien.’ Advies nummer dertien luidde: spaar energie uit indien mogelijk.

Degenen die waren gaan staan, gingen weer zitten. Garraty keek weer op zijn horloge. Zestien over acht, zag hij, en hij concludeerde daaruit dat zijn horloge een minuut voorliep. De majoor verscheen altijd stipt op tijd. Hij dacht er even aan het een minuut terug te zetten, maar vergat dat toen weer.

‘Ik ga geen toespraak houden,’ zei de majoor en hij bekeek hen allen door de bril waardoor niemand zijn ogen kon zien. ‘Ik zal de winnaar onder jullie gelukwensen en de moed van de verliezers prijzen.’

Hij draaide zich om naar de achterbank van de jeep, en er viel een gespannen stilte.

Garraty ademde de lentelucht diep in. Het zou warm worden. Het was een goede dag om te lopen.

De majoor draaide zich weer naar hen toe. Hij hield een klembord vast. ‘Als ik je naam afroep, word je vriendelijk verzocht naar voren te komen en je nummer in ontvangst te nemen. Daarna loop je terug naar je plaats tot het tijd is om te beginnen. En een beetje voortmaken, alsjeblieft.’

‘Je zit nu in het leger,’ fluisterde Olson grijnzend, maar Garraty negeerde die opmerking. Je moest wel bewondering hebben voor de majoor. Voordat de militaire politie Garraty’s vader had opgepakt, had die de majoor met graagte uitgemaakt voor het zeldzaamste en gevaarlijkste monster dat een land ooit zou kunnen voortbrengen, een door de maatschappij gesteunde psychopaat.

Maar Garraty's vader had de majoor nooit in levenden lijve gezien.

'Aaronson.'

Een kleine dikke boerenjongen met een door de zon verbrande nek liep naar voren, duidelijk onder de indruk van de majoor, en pakte de grote plastic 1 aan. Hij bevestigde hem op zijn shirt door middel van de hechtstrip en de majoor gaf hem een klopje op zijn rug.

'Abraham.'

Een lange jongen met roodachtig haar, gekleed in spijkerbroek en T-shirt. Zijn jasje zat om zijn middel geknoopt en sloeg wild om zijn knieën heen. Olson grinnikte.

'Baker, Arthur.'

'Dat ben ik,' zei Baker en hij stond op. Hij bewoog zich met een bedrieglijk gemak, en hij maakte Garraty zenuwachtig. Baker zou een taaie zijn; die zou beslist lang meegaan.

Baker kwam terug. Hij had zijn nummer 3 bij zijn rechterborst op zijn shirtje gedrukt.

'Heeft hij iets tegen je gezegd?' vroeg Garraty.

'Hij vroeg me of het al heet begon te worden in de plaats waar ik vandaan kom,' zei Baker verlegen. 'Ja, hij... de majoor heeft met me gepraat.'

'Niet zo heet als het hierboven aan het worden is,' grapte Olson.

'Baker, James,' zei de majoor.

Dat ging zo door tot tien over halfnegen en alles verliep naar wens. Niemand was weggebleven. Achter hen, op het parkeerterrein, werden motoren gestart en reed een aantal auto's weg. Jongens die in reserve waren gehouden en nu naar huis zouden gaan om op de televisie naar het verslag van de marathon te kijken. Het is zover, dacht Garraty, nu is het werkelijk zover.

Toen hij aan de beurt was, gaf de majoor hem zijn nummer 47 en zei tegen hem: 'Succes!' Van dichtbij rook hij erg mannelijk en op de een of andere manier indrukwekkend. Garraty voelde een bijna onbedwingbare neiging het been van de man aan te raken om zich ervan te vergewissen dat hij echt was.

Peter McVries was nummer 61, Hank Olson nummer 70. Hij

bleef langer bij de majoor staan dan de anderen. De majoor lachte om iets wat Olson zei en gaf hem een klap op zijn rug. ‘En hij heeft tegen me gezegd dat ik het ze heel moeilijk moet maken. Zei dat hij graag naar iemand keek die enthousiast snel op kop wilde gaan lopen. “Maak het ze moeilijk, jongen,” zei hij.’

‘Heel aardig,’ zei McVries en hij gaf Garraty een knipoog. Garraty vroeg zich af wat McVries met die knipoog had bedoeld. Wilde hij de draak steken met Olson?

De magere jongen in de boom heette Stebbins. Hij nam met gebogen hoofd zijn nummer in ontvangst, zonder ook maar iets tegen de majoor te zeggen, en ging toen weer tegen de stam van zijn boom aan zitten. Om een of andere reden vond Garraty de jongen fascinerend.

Nummer 100 was een roodharige vent met een vulkanische geelgelaatskleur. Hij heette Zuck. Hij pakte zijn nummer aan en toen zaten ze allemaal te wachten op wat er zou gaan gebeuren.

Daarna deelden drie soldaten van het halve-rupsvoertuig brede riemen uit, die waren voorzien van zakjes waarin hoog geconcentreerd, energierijk voedsel zat. Toen kwamen er nog meer soldaten, met veldflessen. Ze gespten de riemen vast en hingen veldflessen om hun hals.

Olson zette zijn riem laag op zijn heupen, als een revolverheld, vond een chocoladereep en begon die op te eten. ‘Niet slecht,’ zei hij grinnikend. Hij nam een paar slokken uit zijn veldfles om de chocola weg te spoelen en Garraty vroeg zich af of Olson zomaar een beetje aan het uitdagen was of iets wist wat hij niet wist.

De majoor bekeek hen allen ernstig. Op Garraty’s horloge was het drie minuten voor negen. Hoe kon het dat het al zo laat was? Zijn maag verkrampte zich plotseling pijnlijk.

‘Oké jongens, opstellen in rijen van tien alsjeblieft. Geen speciale volgorde. Blijf maar in de buurt van vrienden als je dat wilt.’

Garraty stond op. Hij voelde zich verdoofd en onwerkelijk. Het was alsof zijn lichaam nu aan iemand anders toebehoorde.

‘Daar gaan we dan,’ zei McVries die naast hem stond. ‘Veel succes allemaal.’

‘Jij ook veel succes,’ zei Garraty verrast.

‘Ik moet me eigenlijk laten nakijken,’ zei McVries. Hij zag er plotseling bleek en bezweet uit, niet zo indrukwekkend fit als daarvoor. Hij probeerde te glimlachen, maar slaagde daar niet in. Het litteken op zijn wang was net een scherp uitroepteken. Stebbins stond op en liep op zijn gemak op de rij af, die tien man breed en tien man lang was. Olson, Baker, McVries en Garraty stonden in de derde rij.

Garraty’s mond was droog. Hij vroeg zich af of hij niet een beetje water moest drinken, maar besloot het niet te doen. Nooit eerder in zijn leven was hij zich zo bewust geweest van zijn voeten. Hij vroeg zich af of die voeten dienst zouden weigeren, waardoor het bij de start al met hem zou zijn gebeurd. Hij vroeg zich af of Stebbins snel zou instorten, Stebbins met zijn boterham met jam en zijn paarse broek. Hij vroeg zich af of *hij* als eerste zou instorten. Hij vroeg zich af hoe het zou voelen als...

Volgens zijn horloge was het één minuut voor negen.

De majoor bestudeerde een zakchronometer van roestvrij staal. Langzaam hief hij zijn vingers op en zijn hand was opeens het allerbelangrijkste. De honderd jongens keken er heel aandachtig naar en de stilte was afschuwelijk en intens. De stilte was alles. Garraty’s horloge wees negen uur aan, maar de geheven hand ging niet omlaag.

Doe het dan! Waarom *doet* hij het niet?

Hij wilde die vraag wel uitschreeuwen.

Toen herinnerde hij zich dat zijn horloge een minuut voorliep. Je kon je klokje op de majoor gelijkzetten, alleen had hij dat niet gedaan, hij was het vergeten.

De vingers van de majoor gingen naar beneden. ‘Succes allemaal,’ zei hij. Zijn gezicht vertoonde geen enkele uitdrukking en de reflecterende glazen van zijn zonnebril hielden zijn ogen verborgen. Ze begonnen soepel te lopen, zonder duwen en dringen. Garraty liep met hen mee. Zijn benen hadden geen dienst geweigerd, dat was niemand overkomen. Zijn voeten passeerden het stenen grenspaaltje, in paradepas, met McVries links van hem en Olson aan zijn rechterzijde. Het geluid van de voeten was erg hard.

Nu is het zover, nu is het zover, nu is het zover.

Opeens voelde hij een krankzinnige aandrang om stil te blijven staan. Alleen om te kijken of het werkelijk menens was. Hij verwierp die gedachte verontwaardigd en ook een beetje angstig. Ze liepen de schaduw uit en de zon in, de warme lentezon. Die voelde lekker aan.

Garraty ontspande zich, stopte zijn handen in zijn zakken en bleef in hetzelfde tempo lopen als McVries. De groep begon zich wat te verspreiden. Eenieder bepaalde de grootte van zijn eigen passen en zijn eigen tempo. Het halve-rupsvoertuig reed rammelend over de zachte berm en deed dunne stofwolkjes opwaaien. De kleine radarapparaten draaiden druk in het rond om de snelheid van iedere marathonloper door te geven aan een geavanceerde computer in het voertuig. Er moest minimaal met een snelheid van zes kilometer per uur worden gelopen.

‘Waarschuwing! Waarschuwing, achtentachtig!’

Garraty schrok en keek om. Het was Stebbins, die had nummer achtentachtig. Plotseling was hij er zeker van dat het hier, op dit moment, met Stebbins zou zijn gebeurd, terwijl het startpunt nog in zicht was.

‘Slim.’ Dat was Olson.

‘Wat?’ vroeg Garraty. Hij moest zich inspannen om zijn tong in beweging te brengen.

‘Die vent accepteert een waarschuwing nu hij nog helemaal fit is en krijgt op die manier een idee tot hoever hij kan gaan. En hij kan hem heel makkelijk weer ongedaan maken; als je een uur lang loopt zonder een waarschuwing te krijgen, raak je een van de eerder gegeven waarschuwingen weer kwijt. Dat weet je.’

‘Tuurlijk weet ik dat,’ zei Garraty. Het stond in het reglement. Ze gaven je drie waarschuwingen. Wanneer je binnen een uur voor de vierde keer onder de grens van zes kilometer per uur zakte... tja, dan hoefde je niet meer mee te doen aan de marathon. Maar als je drie waarschuwingen had gekregen en dan drie uur foutloos verder kon lopen, was er weer helemaal niets meer aan de hand.

‘Dus nu weet hij dat,’ zei Olson. ‘En om twee minuten over tien is er voor hem geen vuiltje meer aan de lucht.’

Garraty liep redelijk snel verder. Hij voelde zich prima. Toen ze een heuvel opliepen konden ze het startpunt niet meer zien en daarna begonnen ze aan de afdaling naar een lang dal vol pijnbomen. Her en der waren rechthoekige velden die net waren omgeploegd.

‘Aardappelen, heb ik me laten vertellen,’ zei McVries.

‘Beste van de wereld,’ antwoordde Garraty automatisch.

‘Kom jij uit Maine?’ vroeg Baker.

‘Ja, zuidelijk deel.’ Hij keek voor zich uit. Een aantal jongens had zich uit de hoofdgroep losgemaakt en liep met een snelheid van zo’n negen kilometer per uur. Twee van hen droegen precies hetzelfde jasje, met op de rug iets dat eruitzag als een adelaar. Garraty kwam even in de verleiding om ook wat sneller te gaan lopen, maar weigerde toch zich te laten opjagen. Spaar energie uit als het mogelijk is: advies nummer dertien.

‘Komen we onderweg in de buurt van jouw woonplaats?’ vroeg McVries.

‘Ja, die ligt zo’n 11 kilometer van de weg af. Ik denk dat mijn moeder en mijn vriendin wel naar me zullen komen kijken.’ Hij zweeg even en voegde er voorzichtig aan toe: ‘Als ik dan nog loop, natuurlijk.’

‘Er zullen er heus geen vijftig zijn afgevallen als we daar aankomen,’ zei Olson.

Na die opmerking viel er een stilte. Garraty wist dat dat niet waar was en hij vermoedde dat Olson dat ook wel wist.

Twee andere jongens kregen een waarschuwing, en ondanks Olsons opmerking, sloeg Garraty’s hart iedere keer een slagje over. Hij keek om, naar Stebbins. Die liep nog steeds achteraan en at weer een boterham met jam. Uit de zak van zijn oude groene sweater stak een derde boterham. Garraty vroeg zich af of zijn moeder die had klaargemaakt, en hij dacht aan de koekjes die zijn eigen moeder hem had gegeven – aan hem had opgedrongen, alsof daarmee boze geesten konden worden afgeweerd.

‘Waarom laten ze geen mensen kijken naar de start van de marathon?’ vroeg Garraty.

‘Slecht voor de concentratie van de deelnemers,’ zei een scherpe stem.

Garraty draaide zijn hoofd om. Het was een kleine, donkere, intens ogende jongen met het nummer 5 op de kraag van zijn jas-je geplakt. Garraty kon zich zijn naam niet herinneren. 'Concentratie?' zei hij.

'Ja.' De jongen kwam naast Garraty lopen. 'De majoor heeft gezegd dat het bij het begin van een marathon belangrijk is je op rust te concentreren.' Hij duwde zijn duim nadenkend tegen het puntje van zijn vrij scherpe neus, waar een felrood puistje zat. 'Ik ben dat met hem eens. Opwinding, mensenmenigten en televisie komen later wel. Nu moeten we ons kunnen concentreren.' Hij staaarde Garraty met half dichtgeknepen bruine ogen aan en zei toen nogmaals: 'Concentratie.'

'Alles waar ik me op concentreer is oppakken en neerleggen,' zei Olson.

Nummer 5 keek beledigd. 'Je moet je eigen tempo bepalen, je op jezelf concentreren. Je moet een plan hebben. Tussen twee haakjes, ik ben Gary Barkovitch. Ik kom uit Washington, D.C.' 'Ik ben John Carter,' zei Olson. 'En ik kom uit Barsoom, Mars.' Barkovitch krulde minachtend zijn lippen en ging weer achter hen lopen.

'Ik neem aan dat er in iedere klok wel een koekoek zit,' zei Olson.

Maar Garraty vond dat Barkovitch behoorlijk helder kon denken, in ieder geval totdat een van de soldaten ongeveer vijf minuten later riep: 'Waarschuwing! Waarschuwing, nummer 5!' 'Er zit een steentje in mijn schoen,' zei Barkovitch nijdig.

De soldaat reageerde niet. Hij liet zich van het halve-rupsvoertuig af vallen en ging tegenover Barkovitch in de berm van de weg staan. In zijn hand had hij een chronometer van roestvrij staal, net zo een als die van de majoor. Barkovitch bleef staan, trok zijn schoen uit en haalde er een klein steentje uit. Donker, intens en met zijn olijfkleurige, magere gezicht glanzend van het zweet luisterde hij niet toen de soldaat riep: 'Tweede waarschuwing, 5.' In plaats daarvan trok hij zijn sok zorgvuldig recht over de wreef van zijn voet.

'O, o,' zei Olson. Ze hadden zich allemaal omgedraaid en liepen achterstevoren verder.

Stebbins, die nog altijd helemaal achteraan liep, passeerde Barkovitch zonder naar hem te kijken. Nu was Barkovitch helemaal alleen, iets rechts van de witte streep, zijn schoen weer vastmakend.

‘Derde waarschuwing, 5. Laatste waarschuwing.’

Garraty’s maag verkrampde zich. Hij wilde niet kijken, maar kon zijn blik ook niet afwenden. Hij spaarde niet bepaald energie uit door achterstevoren verder te lopen, maar daar kon hij ook niets aan doen. Hij kon de seconden die Barkovitch nog restten bijna weg voelen tikken.

‘Jeetje,’ zei Olson. ‘Die klojo heeft het zo meteen gehad.’

Maar toen stond Barkovitch weer rechtop. Hij bleef nog even staan om wat stof van de knieën van zijn broek te vegen. Toen ging hij in draf vooruit, sloot zich aan bij de groep en vertraagde zijn pas weer. Hij passeerde Stebbins, die nog altijd niet naar hem keek, en liep toen weer naast Olson.

Hij grinnikte, met schitterende bruine ogen. ‘Heb je het gezien? Ik heb even voor mezelf een rustpauze ingelast. Dat maakt allemaal deel uit van mijn plan.’

‘Misschien denk jij dat,’ zei Olson met een stem die hoger klonk dan normaal. ‘Ik heb alleen gezien dat je drie waarschuwingen hebt gekregen. Vanwege die miserabele anderhalve minuut moet je – verdomme – drie *uur* lopen. En waar had je verdomme een rustpauze voor nodig? We zijn net begonnen!’

Barkovitch keek beledigd. Zijn vurige ogen vestigden zich op Olson. ‘We zullen nog weleens zien wie het eerste heeft gehad, jij of ik,’ zei hij. ‘Het maakt allemaal deel uit van mijn plan.’

‘Jouw plan en wat uit mijn kont komt, lijken verdomd veel op elkaar,’ zei Olson en Baker grinnikte.

Barkovitch snoof en passeerde hen.

Olson kon een laatste opmerking niet binnenhouden. ‘Zorg er maar voor dat je niet struikelt, makker. Ze waarschuwen je niet nog een keer. Dan gaan ze meteen...’ Barkovitch keek niet eens om en Olson gaf het walgend op.

Om dertien minuten over negen op Garraty’s horloge – hij had de moeite genomen het een minuut terug te zetten – verscheen de jeep van de majoor boven op de heuvel die zij net gingen af-

lopen. Hij passeerde hen over de berm aan de andere kant van de weghelft waarop ze liepen en bracht een op batterijen werkende megafoon naar zijn mond.

‘Ik kan met genoeg aankondigen dat jullie de eerste kilometer van je reis hebben afgelegd, jongens. Ik wil jullie er tevens aan herinneren dat de langste afstand die een groep in totaal ooit heeft gelopen, zo’n elfeneenhalve kilometer bedroeg. Ik hoop dat jullie het er beter van af zullen brengen.’

De jeep reed snel verder. Olson leek die mededeling met een verbijsterde, zelfs angstige verbazing te verwerken. Niet eens twaalf kilometer, dacht Garraty. Lang niet zover als hij zou hebben gedacht. Hij had niet verwacht dat het er eerder voor iemand zou opzitten dan op z’n vroegst tegen het eind van de middag, zelfs niet voor Stebbins. Hij dacht aan Barkovitch, die hoefde het eerstkomende uur alleen maar een keer de minimumsnelheid niet te halen.

‘Ray?’ Het was Art Baker. Hij had zijn jasje uitgetrokken en droeg het over zijn arm. ‘Is er een bepaalde reden waarom je aan de marathon meedoet?’

Garraty maakte zijn veldfles open en nam snel een slok water. Dat smaakte koel en lekker. Er bleven druppeltjes op zijn bovenlip zitten, die hij aflikte. Het was goed, goed om dergelijke dingen te voelen.

‘Ik heb eigenlijk geen idee,’ zei hij eerlijk.

‘Ik ook niet.’ Baker dacht even na. ‘Heb jij weleens iets aan baansporten gedaan? Op school?’

‘Nee.’

‘Ik ook niet. Maar ik denk dat het er niets toe doet, hè? Nu niet in ieder geval.’

‘Nee, nu niet,’ zei Garraty.

Het gesprek stokte. Ze liepen door een dorpje met een winkel waar je van alles kon kopen en een benzinstation waar twee oude mannen op inklapbare tuinstoelen naar hen zaten te kijken met de samengeknepen, reptielachtige ogen die oude mannen soms hebben. Op het trapje naar de winkel hield een jonge vrouw haar kleine zoontje omhoog, zodat hij hen kon zien. En een groepje oudere kinderen – zo’n jaar of twaalf, dacht Gar-

raty – keek hen smachtend na tot ze uit hun gezichtsveld waren verdwenen.

Sommige jongens probeerden te bepalen welke afstand ze inmiddels hadden afgelegd. Er werd gezegd dat er een tweede halve-rupsvoertuig was gearriveerd om de zes jongens die achteraan liepen in de gaten te kunnen houden. Die waren nu helemaal niet meer te zien. Iemand zei dat ze ruim tien kilometer per uur liepen. Iemand anders zei dat ze vijftien kilometer per uur liepen. Weer een ander meldde vol gezag dat een jongen vooraan het tempo niet meer volhield en al tweemaal een waarschuwing had gekregen. Garraty vroeg zich af waarom ze hem dan niet inhaalden als dat waar was.

Olson nam de laatste happen van de chocoladereep waaraan hij bij de grens was begonnen en nam een paar slokken water. Een paar anderen waren eveneens aan het eten, maar Garraty besloot te wachten tot hij echt honger had. Hij had gehoord dat het geconcentreerde voedsel werkelijk heel goed was. De astronauten kregen het ook wanneer ze de ruimte in gingen.

Even na tien passen passeerden ze een bord waarop stond LIMESTONE 15 KM. Garraty dacht aan de enige marathon waarnaar zijn vader hem ooit had laten kijken. Ze waren naar Freeport gegaan en hadden hen door die stad heen zien lopen. Zijn moeder was bij hen geweest. De marathonlopers waren moe geweest met holle ogen en leken zich nauwelijks bewust te zijn van het gejuich en de spandoeken en het voortdurende hoerageroep van de mensen voor hun favorieten en voor de jongens op wie ze hadden gewed. Zijn vader had hem later verteld dat de mensen vanaf Bangor overal langs de weg stonden. Op het platteland was het niet zo interessant en daar waren de wegen volledig afgezet, misschien opdat ze zich in alle rust konden concentreren, zoals Barkovitch had gezegd. Maar na verloop van tijd werd het natuurlijk beter.

Toen de marathonlopers dat jaar door Freeport waren gekomen, waren ze al tweeënzeventig uur onderweg geweest. Garraty was toen tien jaar oud en het had allemaal een diepe indruk op hem gemaakt. De majoor had de menigte toegesproken toen de jongens nog ruim zeven kilometer van de stad vandaan wa-

ren. Hij had het aanvankelijk over competitie, vervolgens over vaderlandsliefde en was geëindigd met iets dat het bruto nationaal product werd genoemd – Garraty had daarom moeten lachen, omdat hij zich er geen voorstelling van kon maken. Hij had zes hotdogs gegeten en toen hij de marathonlopers uiteindelijk zag aankomen, had hij in zijn broek geplast.

Een jongen was begonnen te schreeuwen. Dat kon hij zich nog het duidelijkst herinneren. Iedere keer wanneer hij zijn ene voet voor de andere had gezet, had hij geschreeuwd: *‘Ik kan niet meer. Ik kan niet meer. IK KAN NIET MEER!’* Maar hij was doorgelopen. Dat hadden ze allemaal gedaan en kort daarna was de laatste al L.L. Bean’s aan U.S. 1 gepasseerd en uit het gezichtsveld verdwenen. Garraty was een beetje teleurgesteld geweest, omdat hij niemand had gezien voor wie het erop had gezeten. Daarna waren ze nooit meer naar een marathon gaan kijken. Later die avond had Garraty zijn vader met schorre stem over de telefoon tegen iemand horen schreeuwen, zoals hij altijd deed wanneer hij dronken was of over politiek sprak. En zijn moeder had hem op de achtergrond, samenzweerderig fluisterend, gesmeekt zijn mond te houden; alsjeblieft zijn mond te houden voordat iemand de partij zou bellen.

Garraty nam nog een beetje water en vroeg zich af hoe het met Barkovitch zou gaan.

Ze passeerden nu meer huizen. Gezinnen zaten op de gazons voor hun huis, glimlachend, zwaaiend en Cola drinkend.

‘Garraty,’ zei McVries, ‘kijk eens! Dat is voor jou!’

Een aantrekkelijk meisje van een jaar of zestien met een witte blouse en een roodgeblokte kuitbroek aan hield een groot bord omhoog waarop stond: GA DOOR GARRATY, NUMMER 47, *we houden van je, Ray.* ‘Onze jongen uit Maine.’

Garraty voelde zich trots. Plotseling wist hij dat hij zou gaan winnen. Het onbekende meisje bewees dat.

Olson floot vochtig en begon een gespannen wijsvinger losjes in zijn tot vuist gebalde hand op en neer te bewegen. Garraty vond het een nogal goor gebaar.

Laat advies dertien maar barsten! Garraty rende naar de kant van de weg. Het meisje zag zijn nummer en gilde. Ze gooide zich

tegen hem aan en kuste hem heftig. Garraty kreeg plotseling, zwetend, een erectie. Hij kuste haar even heftig terug. Het meisje stak tweemaal, delicaat, haar tong in zijn mond. Zich nauwelijks bewust van wat hij deed, legde hij een hand op een van haar ronde billen en kneep er zachtjes in.

‘Waarschuwing! Waarschuwing, 47!’

Garraty deed grijnzend een paar passen naar achteren. ‘Bedankt.’

‘O... o... o, natuurlijk!’ Haar ogen straalden.

Hij probeerde nog iets anders te bedenken om te zeggen, maar zag de soldaat zijn mond al opendoen om hem een tweede waarschuwing te geven. In draf liep hij terug naar zijn plaatsje, een beetje hijgend en grinnikend. Toch voelde hij zich lichtelijk schuldig vanwege advies dertien.

Olson grinnikte eveneens. ‘Daar zou ik wel drie waarschuwingen voor in ontvangst willen nemen.’

Garraty gaf geen antwoord, maar draaide zich om. Achterstevoren lopend zwaaide naar het meisje. Toen hij haar niet langer kon zien, draaide hij zich weer om en liep met vaste tred verder. Het zou een uur duren voordat zijn waarschuwing weer was vervallen. Hij moest ervoor zorgen er niet nog een te krijgen. Maar hij voelde zich goed. Hij voelde zich fit. Hij had het gevoel dat hij helemaal naar Florida zou kunnen lopen. Hij versnelde zijn pas.

‘Ray.’ McVries glimlachte nog steeds. ‘Waarom heb je zo’n haast?’

Ja, inderdaad. Advies zes: zoetjes aan, dan breekt het lijntje niet. ‘Bedankt.’

McVries bleef glimlachen. ‘Bedank me maar niet te veel. Ik ben ook van plan om te winnen.’

Garraty staarde hem ontsteld aan.

‘Ik bedoel, laten we hier niet mee doorgaan alsof we de Drie Musketers zijn. Ik mag je wel en het is duidelijk dat je bij mooie meisjes in de smaak valt. Maar als je komt te vallen, zal ik je niet oprapen.’

‘Ja.’ Garraty glimlachte terug, maar niet van harte.

‘Aan de andere kant,’ zei Baker zacht en lijsig, ‘staan we er al-

lemaal hetzelfde voor en we kunnen elkaar dus best een beetje aangenaam bezighouden.'

McVries glimlachte. 'Waarom niet?'

Ze moesten weer een heuvel op en spaarden hun adem voor het lopen. Halverwege de helling trok Garraty zijn jasje uit en sloeg het over zijn schouder. Even later liepen ze langs een trui die iemand zomaar op de weg had laten liggen. Iemand, dacht Garraty, zal vanavond willen dat hij die trui nog had. Voor hem begonnen een paar jongens die voorop hadden gelopen, wat achterop te raken.

Garraty concentreerde zich om die lui in te halen en achter zich te laten. Hij voelde zich nog altijd goed. Hij voelde zich sterk.

2

'Nu heb je het geld, Ellen, en dat mag je houden. Tenzij je het natuurlijk wilt inruilen voor wat er achter dat gordijn staat.'

MONTY HALL

Let's Make a Deal

'Ik ben Harkness, nummer 49. En jij bent Garraty, nummer 47. Niet?'

Garraty keek naar Harkness. Hij droeg een bril en zijn haar was heel kort geknipt. Harkness' gezicht zag rood en bezweet. 'Klopt.'

Harkness had een aantekenboekje bij zich, waar hij Garraty's naam en nummer in opschreef. Zijn handschrift was vreemd en krampachtig, omdat zijn hand onder het lopen op en neer deinde. Hij liep tegen een kerel op die Collie Parker heette. Parker zei hem dat hij verdomme moest uitkijken waar hij liep. Garraty onderdrukte een glimlach.

'Ik schrijf van iedereen de namen en nummers op,' zei Harkness. Toen hij opkeek, weerspiegelde het licht van de ochtendzon in zijn brillenglazen en Garraty moest zijn ogen tot spleetjes knijpen om zijn gezicht nog te kunnen zien. Het was inmiddels halfelf en ze waren nog twaalf kilometer van Limestone verwijderd. Nog krap 3 kilometer en dan zouden ze het

record van de langst gezamenlijk gelopen afstand hebben gebroken.

‘Je zult je wel afvragen waarom ik de namen en nummers van iedereen opschrijf,’ zei Harkness.

‘Je zit in het leger,’ grapte Olson over zijn schouder.

‘Nee, ik ga een boek schrijven,’ zei Harkness opgewekt. ‘Als we dit allemaal achter de rug hebben, ga ik een boek schrijven.’

Garraty grinnikte. ‘Als je wilt ga je een boek schrijven, zul je bedoelen.’

Harkness haalde zijn schouders op. ‘Ja, ik denk het wel. Maar je moet het zo bekijken: een boek over de marathon, geschreven vanuit het standpunt van een insider, zou me een rijk man kunnen maken.’

McVries barstte in lachen uit. ‘Als je wilt, zul je geen boek nodig hebben om rijk te worden, toch?’

Harkness fronste zijn wenkbrauwen. ‘Tja... waarschijnlijk niet. Maar volgens mij zou het wel een verdomd interessant boek worden.’

Ze liepen verder en Harkness bleef namen en nummers opschrijven. De meeste jongens gaven hem de informatie bereidwillig, hem plagend met zijn geweldige boek.

Inmiddels hadden ze negen kilometer gelopen. Het zag er naar uit dat ze een aardige kans hadden om het record te breken. Garraty vroeg zich even af waarom ze dat in vredesnaam zo nodig moesten doen. Hoe sneller de competitie afviel, hoe beter de kansen werden voor degenen die overbleven. Waarschijnlijk was het een kwestie van trots. Toen kregen ze te horen dat er die middag onweersbuien werden verwacht. Garraty veronderstelde dat iemand een transistorradio bij zich had. Als dat waar was, was het slecht nieuws. Onweersbuien in het begin van mei waren niet de warmste.

Ze bleven doorlopen.

McVries liep ferm, zijn hoofd rechtop en licht zwaaiend met zijn armen. Hij had de berm geprobeerd, maar het gevecht dat hij daar met de losse aarde moest leveren, had hem dat doen opgeven. Hij had geen waarschuwing gekregen en als de rugzak hem in de weg zat of tegen zijn schouder schuurde, liet hij dat

niet merken. Hij keek voortdurend naar de horizon. Wanneer ze kleine groepen mensen passeerden, zwaaide hij en glimlachte hij met zijn smalle lippen. Uit niets bleek dat hij moe werd. Baker kuierde voort, schuifelend bijna, met gebogen knieën. Hij zwaaide nonchalant met zijn jas, glimlachte naar de wijzende mensen en floot soms een stukje van de een of andere melodie. Garraty vond dat hij eruitzag alsof hij altijd kon blijven doorlopen.

Olson praatte niet meer zoveel en om de paar minuten boog hij snel een knie. Iedere keer hoorde Garraty het gewricht knakken. Olson wordt een beetje stijf, dacht Garraty. Het was hem aan te zien dat hij negen kilometer had gelopen. Garraty schatte dat een van zijn veldflessen vrijwel leeg moest zijn. Het zou niet lang meer duren voordat Olson moest pissen.

Barkovitch liep verder, nu eens voor de hoofdgroep uit alsof hij degenen die voorop liepen wilde inhalen, dan weer terugvallend tot waar Stebbins liep, achteraan. Hij raakte een van zijn drie waarschuwingen kwijt en kreeg vijf minuten daarna een nieuwe. Garraty concludeerde dat hij het daar op de rand van het niets blijkbaar prettig vond.

Stebbins bleef alleen lopen; Garraty had hem met niemand zien praten. Hij vroeg zich af of Stebbins eenzaam was of moe. Hij dacht nog altijd dat Stebbins binnenkort – misschien als eerste – zou moeten afhaken, hoewel hij zelf niet wist waarom hij dat dacht. Stebbins had zijn grote groene sweater uitgetrokken en hield de laatste boterham met jam in zijn hand. Hij keek naar niemand. Zijn gezicht was een masker.

Ze liepen door.

Ze kwamen bij een kruispunt waar politieagenten het verkeer tegenhielden terwijl de marathonlopers verder gingen. Ze saluëerden voor iedere loper en een paar jongens maakten een obscene, minachtend gebaar, zeker van hun onaantastbaarheid.

Garraty vond dat maar niets. Hij glimlachte, knikte naar de politiemensen en vroeg zich af of die zouden denken dat ze allemaal krankzinnig waren.

Auto's toeterden en een vrouw schreeuwde naar haar zoon. Ze had haar auto langs de kant van de weg neergezet, kennelijk

wachtend op het moment dat ze kon zien dat de jongen nog steeds meeliep.

‘Percy! Percy!’

Het was nummer 31. Hij bloosde, zwaaide een beetje en liep toen snel verder met zijn hoofd licht gebogen. De vrouw probeerde de weg op te rennen. De bewakers boven op het halve-rupsvoertuig verstijfden, maar een van de politiemensen pakte haar arm vast en hield haar met zachte dwang tegen. Er kwam een bocht in de weg en toen was het kruispunt niet meer te zien.

Ze liepen een houten brug over, waar een klein beekje ruisend onderdoor stroomde. Garraty liep vlak langs de leuning, en naar beneden kijkend kon hij heel even een misvormd beeld van zijn eigen gezicht zien.

Ze passeerden een bordje waarop stond LIMESTONE 10,5 KM en liepen toen onder een wapperend spandoek door: LIMESTONE IS ER TROTS OP DE MARATHONLOPERS TE MOGEN VERWELKOMEN. Garraty dacht dat ze geen kilometer meer hoefden te lopen om het record te breken. Toen kwam er een bericht door over ene Curley die nummer 7 had. Curley had kramp in zijn benen en hij had de eerste waarschuwing al gekregen. Garraty ging iets sneller lopen, tot hij bij McVries en Olson was. ‘Waar is die jongen?’ Olson wees met zijn duim op een magere, slungelige jongen in een blauwe spijkerbroek. Curley had geprobeerd bakkebaarden te kweken, maar dat was niet gelukt. Zijn magere, ernstige gezicht had nu een uiterst geconcentreerde uitdrukking en hij staarde naar zijn rechterbeen. Hij leek de strijd te gaan verliezen en dat was aan zijn gezicht te zien.

‘Waarschuwing! Waarschuwing, 7! Derde waarschuwing, 7!’

‘Ik heb kramp in mijn been!’ schreeuwde Curley schor. ‘Het is niet eerlijk als je kramp in je been hebt!’

Hij liep nu vrijwel ter hoogte van Garraty, die Curleys adamsappel op en neer kon zien gaan. Curley masseerde als een gek zijn been en Garraty kon de paniekgolven ruiken die de jongen leek uit te wasemen; het was net de geur van een rijpe, pas opengesneden citroen.

Garraty begon hem te passeren en even later riep Curley uit: ‘Godzijdank! Het wordt al wat minder!’

Niemand zei iets. Garraty voelde teleurstelling. Dat was gemeen en niet erg sportief, vond hij zelf, maar hij wilde er zeker van zijn dat iemand anders eerder werd uitgeschakeld dan hij. Wie zou er nu als eerste willen opgeven?

Garraty's horloge wees nu vijf over elf aan. Dat betekende waarschijnlijk dat ze het record hadden gebroken, wanneer je uitging van twee uur van zes kilometer per uur. Ze zouden spoedig in Limestone arriveren. Hij zag Olson eerst zijn ene knie buigen en toen zijn andere. Nieuwsgierig probeerde hij hetzelfde te doen. Zijn knieën knakten hoorbaar en verbaasd constateerde hij hoe stijf ze waren geworden. Toch deden zijn voeten geen pijn. Dat was tenminste iets.

Ze liepen langs een melkwagen die aan het eind van een smalle, onverharde zijweg stond. De melkboer zat op de motorkap. Hij zwaaide vriendelijk. 'Volhouden, jongens!'

Garraty voelde zich plotseling boos worden. Hij wilde schreeuwen. *Waarom til je die luie kont van je niet op om met ons mee te lopen?* Maar de melkboer was boven de achttien. In feite zag hij eruit als iemand van een eind boven de dertig, oud dus.

'Oké, allemaal vijf minuten pauze,' grapte Olson plotseling, waarop sommigen begonnen te lachen.

De melkwagen was niet meer te zien. Ze kruisten nu meer wegen, zagen meer politieagenten en mensen die toeterden en zwaaiden. Sommigen gooiden met confetti.

Garraty ging zich belangrijk voelen. Hij kwam tenslotte uit Maine!

Plotseling gilde Curley. Garraty keek over zijn schouder. Curley was ineengekrompen van pijn; hij hield zijn been vast en gilde. Op de een of andere ongelooflijke manier liep hij nog altijd, maar wel heel erg langzaam. Veel te langzaam.

Toen ging alles vertraagd, alsof het tempo van de gebeurtenissen zich aanpaste aan de manier waarop Curley liep. De soldaten achter op het zich langzaam voortbewegende halve-rupsvoertuig hieven hun geweren. De menigte hield haar adem in, alsof men niet wist dat het zo in zijn werk ging. De marathonlopers deden hetzelfde, alsof ze het evenmin wisten. Ook Garraty hield zijn adem in. Maar natuurlijk wist hij het wel, ze wis-

ten het allemaal. Het was heel eenvoudig: Curley zou worden uitgeschakeld.

De veiligheidspallen klikten. Jongens die in de buurt van Curley liepen, maakten zich snel uit de voeten. Hij stond plotseling alleen op de zonovergoten weg.

‘Het is niet eerlijk!’ schreeuwde hij. ‘Het is gewoon niet *eerlijk!*’ De andere jongens liepen nu in de schaduw van de bomen. Sommigen van hen keken om, anderen keken recht voor zich uit, te bang om te zien wat er ging gebeuren.

Garraty keek. Hij moest kijken. De zwaaiende toeschouwers waren muisstil geworden, alsof iemand eenvoudig een knop had omgedraaid.

‘Het is niet...’

Vier karabijnen vuurden. Met heel veel lawaai. Het geluid verspreidde zich als bowlingballen, raakte de heuvels en werd daarvoor weerkaatst.

Curleys hoekige, puisterige hoofd was veranderd in een bloederige massa met uitpuilende hersens en in het rond vliegende stukjes schedel. De rest van hem viel voorover op de witte streep, als een zak meel.

Nog negenennegentig nu, dacht Garraty misselijk. Negenennegentig flesjes bier op een muur en als een van die flesjes toevallig omvalt... o Jezus... o Jezus...

Stebbins stapte over het lichaam heen. Zijn voet gleed even weg in een beetje bloed en de volgende stap die hij met die voet zette, liet een bloedige afdruk achter, als een foto in een of ander detectiveblad. Stebbins keek niet omlaag om te zien wat er van Curley over was. Zijn gezichtsuitdrukking veranderde niet. Stebbins, rotzak, dacht Garraty, jij had er als eerste aan moeten geloven, wist je dat niet? Toen keek Garraty een andere kant op. Hij wilde niet misselijk zijn. Hij wilde niet overgeven.

Een vrouw naast een Volkswagenbusje bedekte haar gezicht met haar handen. Er kwamen rare geluiden uit haar keel en Garraty zag dat hij zo onder haar jurk door haar onderbroek kon zien. Haar blauwe onderbroek. Op een onverklaarbare manier veroorzaakte dat weer een erectie. Een dikke man met een kaal

hoofd staaarde naar Curley en wreef fanatiek over een wrat naast zijn oor. Hij bevochtigde zijn grote, dikke lippen en bleef kijken en aan de wrat wrijven. Hij keek nog steeds toen Garraty langs hem liep.

Ze liepen verder. Garraty merkte dat hij weer opliep met Olson, Baker en McVries.

Ze vormden een groep, bijna alsof ze elkaar wilden beschermen. Ze keken nu allemaal recht voor zich uit, met gezichten die bewust neutraal werden gehouden. De echo's van de karabijnen leken nog in de lucht te hangen. Garraty bleef denken aan de bloedige voetafdruk die Stebbins' tennisschoen had achtergelaten. Hij vroeg zich af of die nog steeds rode sporen zou nalaten en draaide bijna zijn hoofd om om ernaar te kijken, maar hield zichzelf toen voor dat hij niet zo dwaas moest doen. Hij kon het echter niet helpen dat hij het zich bleef afvragen. Hij vroeg zich ook af of Curley pijn had gehad, of hij de kogels had gevoeld of dat hij eenvoudig het ene moment nog levend en het volgende dood was geweest.

Maar natuurlijk had het pijn gedaan. Het had al eerder pijn gedaan, op de ergste, meest verscheurende manier door de wetenschap dat hij er niet meer zou zijn en dat de wereld desondanks zou blijven doordraaien, niet gewond en onbelemmerd.

Ze hoorden dat ze bijna dertieneneenhalve kilometer hadden gelopen toen het met Curley was gebeurd. Men zei dat de majoor heel tevreden was. Garraty bedacht hoe iemand kon weten waar die majoor verdomme uithing.

Plotseling keek hij om, omdat hij wilde weten wat ze met Curleys lichaam zouden doen, maar ze waren alweer een bocht omgegaan. Curley was niet meer te zien.

'Wat heb jij in die rugzak zitten?' vroeg Baker plotseling aan McVries. Hij probeerde een plezierig gesprekje aan te knopen, maar zijn stem klonk hoog en schel, bijna gebarsten.

'Een schoon overhemd,' zei McVries. 'En een paar rauwe hamburgers.'

'Rauwe hamburgers...' Olson keek alsof het idee hem misselijk maakte.

'Daar zit een heleboel energie in,' zei McVries.